

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 588 din 15.11.2023

Dosar nr.: 604/2022

Petiția nr.: 6011/01.09.2022

Petent:

Reclamat:

Obiect: Petentul reclamă o posibilă faptă de discriminare ca urmare a faptului că partea reclamată a postat pe Facebook afirmații mincinoase, calomnioase și extrem de grave la adresa sa numindu-l „poponar, țigan infect, gay, mincinos”.

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele și domiciliul procedural ales al petentului

1.

Numele, domiciliul ales și sediul părții reclamate

2.

II. Procedura de citare

3. Având în vedere prevederile art. 20 alin. 4 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare (republicată), Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, prin intermediul adreselor nr. **6011/10.10.2022**, respectiv nr. **7167/10.10.2022**, a citat părțile pentru data de 08.11.2022.

4. Totodată, prin citație, referitor la solicitarea petentului de a dispune plata unor daune morale și plata cheltuielilor de judecată, a fost invocată din oficiu excepția de necompetență a C.N.C.D. în temeiul prevederilor art. 28 din Procedura internă de soluționare a petițiilor și sesizărilor, publicată în M.Of. nr. 348 din 6 mai 2008.

5. Procedura de citare a fost incomplet realizată, plicul adresat părții reclamate returnându-se la sediul C.N.C.D. cu mențiunea „Avizat. Reavizat. Expirat termen de păstrare. Se aprobă înapoierea”. Prin urmare, în cauză s-a dispus recitarea părților.

6. Astfel, prin adresele nr. **8560/24.11.2022**, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a citat părțile pentru data de 19.12.2022.

7. Prin adresa nr. **276/12.01.2023**, a fost comunicată petentului o copie a punctului de vedere formulat, înregistrat cu nr. 150/10.01.2023. Totodată, petentul a fost informat de posibilitatea de a formula concluzii scrise, în termen de 15 zile de la primirea prezentei adrese.

8. Procedură legal îndeplinită.

III. Susținerile părților

Susținerile petentului

9. Petentul a formulat memoriul înregistrat cu nr. 6011/01.09.2022, prin care a solicitat constatarea și sancționarea unei posibile fapte de discriminare ca urmare a faptului că partea reclamată a postat pe Facebook afirmații mincinoase, calomnioase și extrem de grave la adresa sa, numindu-l „poponar, țigan infect, gay, mincinos”.

10. Petentul solicita ca, prin hotărâre, să se constate caracterul ilicit al faptelor săvârșite de reclamat și să se dispună: încetarea încălcării dreptului la onoare și la imagine și interzicerea pentru viitor a faptelor ilicite comise de reclamat, obligarea pârâtului la ștergerea postărilor calomnioase, obligarea pârâtului la plata unor daune morale în cuantum de 100.000 de lei, obligarea pârâtului la prezentarea de scuze față de petent pe pagina de Facebook „... prin intermediul căreia a săvârșit fapta, obligarea pârâtului la plata cheltuielilor de judecată.

11. În fapt, petentul, în calitate de jurnalist al publicației ...ro, a documentat, redactat și publicat un articol referitor la faptul că o instanță a dispus confiscarea unei arme de foc (pistol cu cartușe iritant-lacrimogene) de la un notar public.

12. Din spusele petentului, materialul de presă a fost bazat exclusiv pe informațiile publice postate de magistrați pe portalul instanțelor de judecată și chiar a pus link activ către pagina portal.just.ro precum și o captură de ecran cu hotărârea instanței (articol anexat).

13. După publicarea articolului, la data de 31 iulie 2022, ora 13:12, petentul susține că utilizatorul . . . a postat pe Facebook un mesaj, însoțit de articolul petentului, afirmând despre acesta că este: „poponar, țigan infect, gay, mincinos etc”.

14. Petentul a anexat mesajul părții reclamante: „... *țineți minte poponar își permite să o atace voalat pe .. că ar fi deținut pistol care de fapt fusese luat cu autorizație (a fost o modă la un moment dat, le-au dat notarilor posibilitatea de a avea un pistolaș cu gaz) care, între timp, a expirat și acest țigan infect o numește notară pistolară (p.s. n-a descărcat acel pistolaș niciodată, era ținut în mansardă într-un dulap pentru protecție), dar asta e lumea în care trăim, în care gay frustrați aruncă cu noroi în oameni, permițându-și orice fel de minciună, oricât de nesimțită (și în toate dosarele pe care le-a avut dna. notar a fost achitată pentru că nu erau decât încercări nereușite de a înfunda un om care nu a greșit cu nimic și bine-nțelez dovezile nu au existat așa că nu au avut ce să facă hienele turbate)”.*

15. Petentul susține că afirmațiile calomnioase i-au adus grave prejudicii de imagine, mai ales că postarea a fost văzută de mulți notari publici și afaceriști despre care a publicat mai multe articole și care chiar l-au întrebat dacă a mințit în articol, așa cum afirmă reclamatul, apoi l-au umilit afirmând că, în cazul unui eventual proces, va beneficia de susținerea comunității gay.

16. Conform petentului, acești notari care s-au declarat scârbiți de faptul că ar fi mințit în articolul despre ... i-au adus la cunoștință faptul că autorul postării calomnioase este chiar fiul doamnei notar și, pentru a-i demonstra acest lucru, i-au trimis o fotografie cu documentul de identitate al reclamatului.

17. Cu această ocazie, petentul menționează că a căutat pe portalul instanțelor de judecată și a descoperit că reclamatul este un infractor.

18. Având în vedere afirmațiile calomnioase, mincinoase și extrem de grave, petentul solicită C.N.C.D. să dispună ștergerea postării care continuă să îi aducă grave prejudicii de imagine, să îl oblige pe reclamat să prezinte scuze în mod public și să dezmință afirmațiile în cauză și

să acorde daune morale în cuantum de 100.000 de lei, pentru prejudiciile cauzate, precum și obligarea acestuia la plata tuturor cheltuielilor ocazionate de proces.

19. Petentul anexează capturi de ecran și menționează că a depus cererea și la Judecătoria Sectorului 4.

20. Petentul a formulat adresa nr. 8028/08.11.2023, prin care a făcut completări în ceea ce privește memoriul depus.

21. Astfel, petentul susține că la postarea reclamatului au avut acces peste 3000 de persoane, prieteni cu acesta, plus alte persoane care au accesat postările.

22. Totodată, petentul menționează că a formulat o cerere de chemare în judecată împotriva reclamatului în care a solicitat instanței să dispună ștergerea postărilor respective.

23. Petentul a întocmit adresa nr. 440/18.01.2023, prin care a formulat concluzii scrise arătându-și nemulțumirea față de punctul de vedere formulat de partea reclamată.

Susținerile părții reclamate

24. Partea reclamată a formulat punctul de vedere înregistrat la C.N.C.D. cu nr. 150/10.01.2023, prin care și-a exprimat opinia referitoare la memoriul formulat de către petent, solicitând respingerea acestuia ca neîntemeiat.

25. Reclamatul susține că postarea mesajelor pe pagina sa de Facebook a fost generată de redactarea și publicarea de către petent a unui articol de presă care lezează grav personalitatea, demnitatea, onoarea și reputația mamei sale, notar public, în contextul în care faptele prezentate depășesc, prin caracterul lor nereal și gradul ridicat de exagerare, limitele libertății jurnalistice, conducând la provocare.

26. Conform reclamatului, în cuprinsul articolului, petentul amestecă în mod tendențios, cu totală rea-credință, informații din diverse cauze penale, acreditând și dezvoltând ideea că mama reclamatului este o infractoare.

27. Astfel, din spusele părții reclamate, primul aspect denigrator acreditează ideea că mama reclamatului a fost condamnată anterior pentru infracțiunea de evaziune fiscală în formă continuată.

28. Al doilea aspect, rezidă în faptul că, fără niciun fel de dovezi, petentul ar fi afirmat în mod nereal că numele mamei reclamatului ar fi apărut într-un dosar celebru al D.I.I.C.O.T. în care ar fi fost cercetate persoane influente implicate în mafia retrocedărilor ilegale.

29. Ultimul aspect, referitor la confiscarea pistolului, este, din punctul de vedere al reclamatului, exacerbat în chip neprofesionist, întrucât măsura confiscării a fost determinată de simpla neprelungire a autorizației de deținere, deci nu a avut caracter penal și nu a decurs dintr-o faptă penală, fiind o măsură pur administrativă.

30. Prin urmare, reclamatul susține că, pe fondul frustrării generate de neadevărurile conținute de respectivele articole de presă, a reacționat pe pagina personală de Facebook prin postarea din 31.07.2022 al cărei conținut nu are caracter discriminatoriu și degradant prin raportare la dispozițiile legale invocate de către petent.

31. Având în vedere că petentul nu a indicat în cuprinsul petiției deosebirea, excluderea, restricția sau preferința care să determine restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, reclamatul consideră că nu sunt îndeplinite cerințele-premisă pentru a discuta despre o faptă de discriminare.

32. Totodată, partea reclamată consideră că postările de pe Facebook conțin opinii

personale, astfel încât nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la liberă exprimare, a dreptului la opinie și la informație.

33. Astfel, reclamatul apreciază că, în exercitarea dreptului său la libera exprimare, în postarea incriminată nu a procedat la contestarea drepturilor unei minorități, ci la punerea la îndoială a viziunii jurnalistice a petentului, în cauza nefiind întrunite condițiile existenței unei fapte de discriminare.

34. Reclamatul susține că afirmațiile sale nu sunt de natură a atinge o limită prin care să se încalce un drept fundamental încât dreptul la libertatea de exprimare să devină secundar.

35. Conform reclamatului, cuvintele „poponar”, „țigan infect”, „gay”, „mincinos” nu aduc atingere demnității persoanelor de altă etnie și orientare sexuală, iar împrejurarea ca respectivele cuvinte nu sunt asociate cu noțiuni/expresii jignitoare denotă că, în esență, folosirea lor nu face decât să sublinieze nemulțumirea reclamatului față de conținutul nereal al articolului redactat și publicat de către petent, fără a urmări denigrarea pe criterii de etnie și/sau orientare sexuală.

36. Partea reclamată susține că, deși Facebook este asimilat unui spațiu public, cu repercusiunea ca mesajele postate pe această rețea să echivaleze cu un comportament manifestat în public totuși, nu e întrunită condiția ca fapta să atragă incidența răspunderii contravenționale. Reclamatul susține că nu a existat din partea sa intenția de a instiga la ură rasială sau sexuală, ori de a aduce atingere demnității prin crearea unei atmosfere intimidante, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare față de o anumită categorie socială.

37. Concluzionând, reclamatul susține că o posibilă constatare și sancționare a faptei ca fiind o formă de discriminare constituie o limitare nejustificată a libertății de exprimare, o măsură neproportională în raport cu pericolul social al faptei.

38. Mai mult, reclamatul susține că a procedat la ștergerea postării de pe pagina personală de Facebook, ba chiar a postat în aceleași condiții o precizare din care ar rezulta în mod transparent lipsa totală a intenției sale de a instiga la ură rasială sau sexuală, ori de a aduce atingere demnității umane.

IV. Motivele de fapt și de drept

Cadrul legal aplicabil. Dreptul național și internațional aplicabil / jurisprudența

39. Prevederile legislative și jurisprudența relevante în prezenta cauză sunt următoarele:

Constituția României:

Art. 1 Statul român: „(...) (3) *România este stat de drept, democratic și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme, în spiritul tradițiilor democratice ale poporului român și idealurilor Revoluției din decembrie 1989, și sunt garantate.*

(...)”

Art. 4 Unitatea poporului și egalitatea între cetățeni: „(...) (2) *România este patria comună și indivizibilă a tuturor cetățenilor săi, fără deosebire de rasă, de naționalitate, de origine etnică, de limbă, de religie, de sex, de opinie, de apartenență politică, de avere sau de origine socială.*”

Art. 16 Egalitatea în drepturi: „(1) *Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice,*

fără privilegii și fără discriminări.

(2) Nimeni nu este mai presus de lege. (...)"

Art. 29 Libertatea conștiinței: „(1) Libertatea gândirii și a opiniilor, precum și libertatea credințelor religioase nu pot fi îngrădite sub nici o formă. Nimeni nu poate fi constrâns să adopte o opinie ori să adere la o credință religioasă, contrare convingerilor sale.

(2) Libertatea conștiinței este garantată; ea trebuie să se manifeste în spirit de toleranță și de respect reciproc.

(...)"

Art. 30 Libertatea de exprimare: „(1) Libertatea de exprimare a gândurilor, a opiniilor sau a credințelor și libertatea creațiilor de orice fel, prin viu grai, prin scris, prin imagini, prin sunete sau prin alte mijloace de comunicare în public, sunt inviolabile.

(2) Cenzura de orice fel este interzisă.

(3) Libertatea presei implică și libertatea de a înființa publicații.

(4) Nici o publicație nu poate fi suprimată.

(5) Legea poate impune mijloacelor de comunicare în masă obligația de a face publică sursa finanțării.

(6) Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine.

(7) Sunt interzise de lege defăimarea țării și a națiunii, îndemnul la război de agresiune, la ură națională, rasială, de clasă sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial sau la violență publică, precum și manifestările obscene, contrare bunelor moravuri.

(8) Răspunderea civilă pentru informația sau pentru creația adusă la cunoștință publică revine editorului sau realizatorului, autorului, organizatorului manifestării artistice, proprietarului mijlocului de multiplicare, al postului de radio sau de televiziune, în condițiile legii. Delictele de presă se stabilesc prin lege."

O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare

Art. 2

(1) „Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice."

(8) „Prevederile prezentei ordonanțe nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la libera exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație."

Art. 15 Dreptul la demnitatea personală

„Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia."

Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale

Art. 10 Libertatea de exprimare

„1. Orice persoană are dreptul la libertate de exprimare. Acest drept include libertatea de opinie și libertatea de a primi sau a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere. Prezentul articol nu împiedică Statele să supună societățile de radiodifuziune, cinematografie sau televiziune unui regim de autorizare.

2. Exercițarea acestor libertăți ce comportă îndatoriri și responsabilități poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege care, într-o societate democratică, constituie măsuri necesare pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, a moralei, a reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea informațiilor confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.”

Art. 14 Interzicerea discriminării

„Exercițarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta Convenție trebuie să fie asigurată fără nicio deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.”

Art. 17 Interzicerea abuzului de drept

„Nici o dispoziție din prezenta convenție nu poate fi interpretată ca implicând, pentru un stat, un grup, sau un individ, un drept oarecare de a desfășura o activitate sau de a îndeplini un act ce urmărește distrugerea drepturilor sau a libertăților recunoscute de prezenta convenție sau de a aduce limitări mai ample acestor drepturi și libertăți decât acelea prevăzute de aceasta convenție.”

Principiile de analiză

40. Curtea Constituțională a statuat în mod constat că „principiul egalității implică un tratament egal pentru toți cetățenii aflați în situații egale”. Totodată, Curtea Constituțională a reținut că „principiul egalității consacrat de art. 16 alin. (1) din Constituție nu presupune uniformitate, așa încât, dacă: la **situații egale** trebuie să corespundă un **tratament egal**, la **situații diferite**, tratamentul juridic nu poate fi decât **diferit**. Egalitatea părților nu exclude, ci chiar implică un tratament juridic diferențiat”.

41. Prin urmare, se poate vorbi de o posibilă **discriminare directă** în condițiile în care o persoană este tratată în mod nefavorabil, prin comparație cu modul în care au fost sau ar fi tratate alte persoane aflate într-o situație similară, iar motivul acestui tratament îl constituie o caracteristică concretă a acestora, care se încadrează în categoria „**criteriului protejat**”.

42. Pentru existența discriminării directe trebuie îndeplinite cumulativ următoarele **condiții**: existența unui tratament diferențiat manifestat prin: orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, existența unui criteriu de discriminare, existența unui raport de cauzalitate între criteriul de discriminare și tratamentul diferențiat, tratamentul diferențiat trebuie să aibă ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea folosinței sau exercitării în condiții de egalitate a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a unui drept recunoscut de lege, existența unor persoane sau situații aflate în poziții comparabile.

43. Reținând în coroborare cu speța dedusă spre soluționare definiția discriminării, astfel cum este reglementată de articolul 2 alin. 1 din O.G. nr. 137/2000, Colegiul director se raportează, în ceea ce privește analiza unui act / a unei fapte care încalcă dreptul la un tratament egal, la modul în care sunt întrunite cumulativ elementele constitutive ale art. 2 din O.G. nr. 137/2000. Astfel, pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art. 2, alin. 1 deosebirea, excluderea, restricția sau preferința trebuie să aibă la bază unul dintre **criteriile**

prevăzute de către art. 2, alin. 1 și trebuie să se refere la persoane aflate în *situații comparabile*, dar care sunt tratate în *mod diferit* datorită apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat anterior.

44. Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale (cunoscută în general sub denumirea de **Convenția europeană a drepturilor omului**, în continuare **Convenția**) prevede, la art. 10 alin. 2, limitarea libertății de exprimare.

45. Prin urmare, în conformitate cu acest tratat internațional, în Europa, libertatea de exprimare nu este un drept absolut. Nu este lipsit de relevanță nici faptul că libertatea de exprimare este singurul drept cu privire la care **Convenția** subliniază: „*comportă îndatoriri și responsabilități*”.

46. Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, pentru a fi acceptată o ingerință în dreptul de exprimare, aceasta trebuie să îndeplinească următoarele condiții, elemente care sunt analizate în ordinea care urmează:

- existența unei limitări a libertății de exprimare;

- legalitatea restrângerii libertății de exprimare prin: existența unei norme juridice care prevede restrângerea; calitatea normei juridice, și anume accesibilitatea, precizitatea previzibilitatea normei;

- legitimitatea restrângerii, care trebuie să fie prevăzută de **Convenție** (pentru securitatea națională, integritatea teritorială, siguranța publică, apărarea ordinii, prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, moralei, reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale, pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești);

- necesitatea restrângerii într-o societate democratică.

47. Prin urmare, eventuala limitare a dreptului la exprimare trebuie să fie expres prevăzută de lege (prevedere legală care, la rândul ei, trebuie să fie previzibilă și accesibilă), să urmărească un scop legitim, să fie necesară într-o societate democratică și proporțională cu scopul urmărit¹.

48. Pentru o analiză completă, trebuie analizate punctual cerințele impuse de C.E.D.O., după cum urmează.

Ingerința să fie prevăzută de lege

49. Prima cerință, cea a **existenței unei prevederi legale**, care să reglementeze ingerința statului în exercitarea dreptului libertății de exprimare este îndeplinită de art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 15 din O.G. nr. 137/2000, republicată.

50. Cu toate acestea, Colegiul apreciază că aceste texte de lege trebuie coroborate cu art. 2 alin. (8) din O.G. 137/2000 potrivit căruia „*prevederile ordonanței nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la liberă exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație*”.

51. Colegiul apreciază că **ambele texte normative sunt previzibile și accesibile**, protejează o valoare fundamentală într-o societate democratică și sunt noțiuni care au și un caracter abstract.

Ingerința să urmărească un scop legitim

52. Raportat la a doua cerință, **scopul legitim urmărit** prin posibila ingerință a statului în libertatea de exprimare se urmărește protejarea demnității umane a tuturor cetățenilor din România, indiferent de genul acestora.

53. Protecția demnității unei persoane aparținând unei categorii de persoane, minorități sau chiar a unei comunități, constituie un scop legitim într-o societate democratică. Pentru a se

¹ Corneliu Bârsan, *Convenția europeană a drepturilor omului*, vol. I. Ed. C.H. Beck, București, 2005, p. 769-801

produce o atingere, încălcarea demnității umane, ca drept constituțional protejat, conținutul declarațiilor publice în discuție, obiect al prezentei petiții, ar trebui să întrunească elementele prevăzute de art. 15 din O.G. nr. 137/2000, republicată:

-un comportament manifestat în public, având caracter de propagandă sau de instigare la ură pe criteriul etnic și religios;

-ori un comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare îndreptate împotriva unui grup de persoane legat de genul căruia îi aparține.

54. Colegiul director constată că primele două condiții (să existe o prevedere legală și să se urmărească un scop legitim) pentru a fi acceptată o ingerință a statului sunt îndeplinite.

Necesitatea ingerinței

55. Rămâne de competența Colegiului director să stabilească dacă interferența în libertatea de exprimare **este necesară într-o societate democratică.**

56. În acest demers, Colegiul director analizează dacă există motive „relevante și suficiente” care să justifice ingerința în libertatea de exprimare din perspectiva unei „nevoi imperioase” („*pressing social need*”).

57. Identificarea unei „nevoi imperioase”, respectiv necesitatea oricărei restricții privitoare la exercițiul libertății de exprimare trebuie să fie stabilită într-o manieră convingătoare, iar **autorității naționale îi revine atributul evaluării existenței unei „nevoi imperioase” susceptibile de o anumită marjă de apreciere.**²

58. În conformitate cu principiul subsidiarității, statele membre dispun de o „*margin de apreciere*” în stabilirea limitării libertății de exprimare. Autoritățile statelor membre au un contact direct și permanent cu realitățile sociale și sunt primele care se pronunță asupra existenței unei „*nevoi sociale presante*”. Marja de apreciere se va stabili potrivit standardelor minime ale CEDO³.

Elemente luate în considerare la stabilirea necesității ingerinței statului în libertatea de exprimare

59. Necesitatea restrângerii într-o societate democratică este elementul cel mai subiectiv din analiza CEDO. Având în vedere acest fapt, C.E.D.O. a elaborat un set de principii aplicabile în domeniu, dintre care le redăm pe cele ce urmează:

a) libertatea de exprimare constituie unul din fundamentele esențiale ale societății democratice, și una dintre condițiile de bază ale progresului societății și ale autorealizării individuale;

b) libertatea de exprimare nu vizează doar informațiile sau ideile primite favorabil sau considerate a fi inofensive sau indiferente, ci și cele care offensează, șochează sau incomodează statul sau orice parte a populației; acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și înțelegerii, fără de care nu poate exista o societate democratică; libertatea de exprimare are și excepții, dar care trebuie interpretate în mod strict, iar necesitatea oricărei restrângeri trebuie stabilite în mod convingător;

c) exercitarea libertății de exprimare comportă obligații și responsabilități;

Aplicarea principiilor la spetă

² Corneliu Bârsan, Convenția Europeană a drepturilor omului, Comentariu pe articole, Vol. I., Ed. All Beck, București, 2005, pag. 801.

³ Vezi Handyside v. United Kingdom par. 48 și par. 49.

60. În fapt, Colegiul director este chemat să se pronunțe asupra posibilei discriminări prin încălcarea dreptului la demnitate în cazul petentului, urmare a faptului că partea reclamată a postat pe Facebook afirmații mincinoase, calomnioase și extrem de grave la adresa sa numindu-l „poponar, țigan infect, gay, mincinos”.

61. Concret, petentul reclamă mesajul postat de partea reclamată pe Facebook: „... *țineți minte poponar își permite să o atace voalat pe .. că ar fi deținut pistol care de fapt fusese luat cu autorizație (a fost o modă la un moment dat, le-au dat notarilor posibilitatea de a avea un pistolaș cu gaz) care, între timp, a expirat și acest țigan infect o numește notară pistolară (p.s. n-a descărcat acel pistolaș niciodată, era ținut în mansardă într-un dulap pentru protecție), dar asta e lumea în care trăim, în care gay frustrați aruncă cu noroi în oameni, permițându-și orice fel de minciună, oricât de nesimțită (și în toate dosarele pe care le-a avut dna. notar a fost achitată pentru că nu erau decât încercări nereușite de a înfunda un om care nu a greșit cu nimic și bine-nțelese dovezile nu au existat așa că nu au avut ce să facă hieele turbate)”.*

62. Raportat la solicitarea petentului de a dispune plata unor daune morale și plata cheltuielilor de judecată, Colegiul director admite excepția de neкомпetență a C.N.C.D. în temeiul prevederilor art. 28 din Procedura internă de soluționare a petițiilor și sesizărilor, publicată în M.Of. nr. 348 din 6 mai 2008, invocată din oficiu prin adresa nr. 6011/10.10.2022.

63. Colegiul reține susținerile petentului conform cărora la postarea reclamatului au avut acces peste 3000 de persoane, prieteni cu acesta, plus alte persoane care au accesat postările, aspect care a condus la lezarea demnității petentului.

64. În drept, coroborat actului normativ care reglementează prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare precum și atribuțiile și domeniul de activitate al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, Colegiul director trebuie să analizeze în ce măsură obiectul petiției este de natură să cadă sub incidența prevederilor O.G. nr. 137/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

65. În considerarea incidenței obiectului petiției la câmpul de aplicare al O.G. nr. 137/2000 republicată, trebuie precizat că jurisdicția exercitată de C.N.C.D. este administrativ – jurisdicțională ce presupune o procedură specială, care se bazează pe principiul independenței organului care emite actul față de părțile din litigiu, cu asigurarea principiului contradictorialității și al dreptului la apărare.

66. Examinând conținutul petiției și legislația în vigoare, Colegiul director urmează a analiza modul în care postarea publicată de reclamat, cu referire directă la petent ar fi putut aduce atingere dreptului la imagine al acestuia prin lezarea demnității, astfel cum prevede art. 15 din O.G. nr. 137/2000, republicată.

67. Concret, pe fond, Colegiul este chemat să se pronunțe asupra raportului dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitate personală, iar analiza urmărește să stabilească dacă în acest caz s-a depășit limita libertății de exprimare și, în consecință, s-ar impune o ingerință a statului prin aplicarea unei măsuri proporționale cu scopul urmărit.

68. Având în vedere necesitatea analizei limitei dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitate, Colegiul director s-a raportat la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare C.E.D.O.).

69. În scopul de a determina dacă postarea reclamatului, obiect al prezentei sesizări constituie un „discurs de ură”, element de incitare la ură, Colegiul va examina: obiectivul urmărit de reclamat, contextul în care a avut loc, conținutul afirmațiilor, rolul în societate al persoanei, autor al afirmației.

70. Obiectivul urmărit de reclamat este important, astfel că se va analiza dacă acesta a dorit să realizeze portretizarea petentului într-o ipostază degradantă, cu incitarea la ură. În acest punct, Colegiul director nu analizează intenția de a discrimina a părții reclamate, acest aspect nu are relevanță în stabilirea unei fapte de discriminare.

71. Având în vedere modul de adresare folosit, mesajul transmis, Colegiul director constată

faptul că reclamatul a urmărit prezentarea petentului cu trimitere directă la orientarea sexuală și la etnia acestuia.

72. În aprecierea Colegiului, inclusiv limbajul folosit de reclamat este unul denigrator. Astfel, Colegiul se raportează în analiza sa la afirmații precum: „*poponar*”, „*țigan infect*”, „*gay frustrat*”.

Conținutul și contextul în care a avut loc afirmația

73. Colegiul reține că declarațiile reclamatului au fost făcute în public, pe pagina sa de Facebook, subiectul postării fiind petentul care, în calitate de jurnalist, a redactat și publicat un articol referitor la mama părții reclamate.

74. Trebuie reamintită jurisprudența bine stabilită a CEDO conform căreia, pentru a aprecia existența unei „*nevoi sociale imperioase*”, care să justifice o ingerință în exercitarea libertății de exprimare, **trebuie să se facă distincția între fapte și judecăți de valoare**. Dacă materialitatea primelor poate fi dovedită, ultimele nu se pretează la o demonstrare a exactității lor (a se vedea, printre altele, Cumpănă și Mazăre împotriva României [MC], nr. 33.348/96, § 98, CEDO 2004-XI, și De Haes și Gijssels împotriva Belgiei, Hotărârea din 24 februarie 1997, Culegere 1997-I, p. 235, § 42).

75. Colegiul apreciază că, în speța de față, modalitatea în care reclamatul a ales să prezinte părerea sa referitoare la publicația petentului este de natură a afecta demnitatea acestuia, modul de exprimare și ideile transmise fiind cu conotații rasiste și homofobe, care pot conduce la ură îndreptată împotriva acestuia.

76. Cu toate acestea, Colegiul constată că nu poate fi reținută apărarea invocată de reclamat în sensul că pe fondul frustrării generate de neadevărurile conținute de respectivele articole de presă, a reacționat pe pagina personală de Facebook prin postarea din 31.07.2022.

77. De asemenea, însuși reclamatul a procedat la ștergerea postării de pe pagina personală de Facebook, ba chiar a postat în aceleași condiții o precizare din care ar rezulta în mod transparent lipsa totală a intenției sale de a instiga la ură rasială sau sexuală, ori de a aduce atingere demnității umane.

78. Oricine dorește să-și exercite drepturile în temeiul art. 30 din Constituția României, respectiv art. 10 din CEDO este supus unor obligații și responsabilități, cum ar fi cea de a se abține de la a transmite mesaje care rănesc pe alții fără motiv. Mesajul reclamatului este unul despre fapte certe, însă cuprinde și judecăți de valoare, care depășesc limitele admise prin prisma manierei provocatoare de caracterizare a etniei unei persoane și orientării sexuale mai ales prin mesajul provocator pe care a dorit să-l transmită.

79. Astfel, Colegiul apreciază că în prezenta cauză s-a depășit sfera libertății de exprimare, modul de exprimare fiind unul denigrator, întrucât a presupus elemente de incitare la ură îndreptată împotriva comunității.

80. Prin urmare, având în vedere modalitatea de exprimare, Colegiul director constată că în speță se impune o ingerință a statului prin constatarea și sancționarea faptei ca fiind o formă de discriminare, iar libertatea de exprimare este de natură a atinge o limită prin care se încalcă dreptul fundamental la demnitate, astfel încât în speță, dreptul la libertatea de exprimare devine secundar.

81. Astfel, limitarea libertății de exprimare este justificată, fiind o măsură proporțională în raport cu pericolul social al faptei și cu scopul urmărit, în condițiile în care există, în mod evident, elemente de incitare la ură pe criteriul etnic și pe criteriul orientării sexuale.

82. Una din principalele caracteristici ale democrației constă în posibilitatea pe care ea o oferă de a rezolva prin dialog, fără a se recurge la violență, problemele pe care le are de soluționat un stat, **chiar și atunci când acestea sunt extrem de dificile sau stânjenitoare, iar democrația se „hrănește” din libertatea de exprimare**”.

Rolul în societate al persoanei, autor al afirmației

83. Colegiul director se raportează în analiza limitelor libertății de exprimare la calitatea reclamatului.

84. Colegiul apreciază că este esențial să se manifeste o responsabilitate sporită în ceea ce privește exprimarea în spațiul public. Trebuie avute în vedere stereotipurile, atât cele pozitive, cât și cele negative, atât de către societate în general, cât și de către persoanele publice, rolul acestora fiind deosebit de important în formarea unei societăți care își respectă toți semenii săi, fără niciun fel de deosebire.

85. De asemenea, în luarea deciziei, Colegiul director se raportează la art. 30 din *Constituția României* care asigură libertatea de exprimare și prevede, în același timp, și limitele acestei libertăți.

86. Din această perspectivă, libertatea de exprimare are un rol substanțial în rândul drepturilor fundamentale cuprinse în Constituție și constituie trunchiul comun pentru exercitarea drepturilor fundamentale din sfera comunicării. În această sferă se includ: dreptul la libertatea presei, dreptul la libera exprimare a creațiilor artistice sau cele din zona literaturii, libertatea de predare a științei și libertatea creației. De asemenea, de acest trunchi comun se leagă și libertatea conștiinței, a religiei și libertatea de întrunire. Acest grup de drepturi asigură participarea avizată a cetățeanului la procesele sociale și politice.

87. Cu toate acestea, exercitarea libertății de exprimare comportă și limite, printre acestea regăsindu-se și dreptul la imagine, fapt pentru care este important a se vedea dacă un subiect incomod sau sensibil spre exemplu, contribuie la o dezbatere de interes public.

88. În mod evident, modul de adresare al reclamatului, prin folosirea unor termeni sau expresii jignitoare nu prezintă utilitate, ci doar conduce la crearea unui cadru intimidant și ostil, fără niciun fel de utilitate ori justificare în spațiul public.

89. Toleranța și respectarea demnității umane constituie fundamentul democrației și societății pluraliste, prin urmare este necesar să se sancționeze orice formă de expresii sau mod de exprimare care promovează intoleranța. Se impune astfel descurajarea încălcării dreptului la demnitate, indiferent de calitatea persoanelor care comit o astfel de faptă.

Concluzii

90. Pentru considerentele de mai sus, având în vedere **mesajul transmis prin postare, obiectivul urmărit de către reclamat, limbajul folosit**, Colegiul director constată că în speță s-au depășit limitele libertății de exprimare, iar fapta sesizată constituie contravenție potrivit prevederilor art. 2 alin. (1) și art. 15 din O.G. 137/2000, republicată.

91. În consecință, raportat la fapta de discriminare constatată, Colegiul dispune, cu unanimitate de voturi sancționarea părții reclamate cu amendă contravențională în cuantum de 3000 lei, pe care o consideră disuasivă, efectivă și proporțională cu pericolul social al faptei săvârșite, având în vedere prevederile art. 26 din O.G. nr. 137/2000 ”(1) *Contravențiile prevăzute la art. 2 alin. (2), (4), (5) și (7), art. 6-9, art. 10, art. 11 alin. (1), (3) și (6), art. 12, 13, 14 și 15 se sancționează cu amendă de la 1.000 lei la 30.000 lei, dacă discriminarea vizează o persoană fizică, respectiv cu amendă de la 2.000 lei la 100.000 lei, dacă discriminarea vizează un grup de persoane sau o comunitate.*”

92. La stabilirea cuantumului amenzii aplicate au fost avute în vedere următoarele circumstanțe agravante: modul de exprimare, răspândirea publică a mesajului, dat fiind modul deliberat în care a reclamatul a intenționat să-și susțină propriile convingeri.

93. În acest sens, Colegiul director apreciază că aspectele prezentate mai sus prezintă o gravitate sporită mai ales prin transmiterea unor astfel de mesaje în spațiu public care se pot transforma în comportament de instigare la ură îndreptată împotriva unei comunități, fapt pentru care se justifică aplicarea sancțiunii cu amendă în vederea descurajării unor astfel de comportamente și atitudini.

94. Raportat la solicitarea petentului de a dispune plata unor daune morale și plata cheltuielilor de judecată, Colegiul director admite excepția de necompetență a C.N.C.D. în temeiul prevederilor art. 28 din Procedura internă de soluționare a petițiilor și sesizărilor, publicată în M.Of. nr. 348 din 6 mai 2008, invocată din oficiu prin adresa nr. 6011/10.10.2022.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată, cu **unanimitate de voturi** a membrilor prezenți la ședință

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Admiterea excepției de necompetență în ceea ce privește plata unor daune morale și plata cheltuielilor de judecată;
2. Raportat la postarea părții reclamate – faptele sesizate întrunesc elementele constitutive ale art. 15 din **O.G. 137/2000**, republicată;
- 95.** Aplică sancțiunea cu amendă în cuantum de 3 000 lei conform art. 26 alin. 1 din **O.G. 137/2000**, republicată, în sarcina părții reclamate ..
3. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii

Amenda se va achita la **Direcția Generală de Impozite și Taxe Locale a Sectorului 1**, dovada plății se va transmite către C.N.C.D. în termen de 15 zile de la rămânerea definitivă a hotărârii.

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată în termenul legal de 15 zile potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ** la instanța de contencios administrativ.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință:

BABUȘ RADU – Membru

BĂNICĂ CERASELA CLAUDIA – Membru

DIACONU ADRIAN NICOLAE – Membru

JURA CRISTIAN – Membru

OLTEANU CĂTĂLINA – Membru

SĂVULESCU RADU COSMIN – Membru

Red.: R.B. și A.D.
Data redactării: 08.12.2022

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.

